

F O A I E

пентрѣ

МИНТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 9.

Luni, 28. Fevruarie.

1844.

VINARСЪЛ-РАКІЪЛ

ди прівіага історіко-політіко-медікѣ.

De Dr. Vasich.

(Ѣрмаре.)

Прівіага вѣдїи вѣдїи есте ди фантѣ о ікоанѣ дїи челе маї дїагнозїтоаре шї маї мікшорѣтоаре де оменїре; стареа ди каре се афлѣ вѣдївѣл ди фелїзїтеле гра дѣрї де вѣдїе есте кѣ мѣлт маї дїафрїко-шетоаре а дїафрїона кѣзѣта оменїре, де-кѣлт шї ачеза а смїтїцілор де мїнте, кѣчї пентрѣ ачештїа копчетѣденїї пострїї ара-тѣ о компѣтїмїре, вnde дїи протївѣ пентрѣ чеї вѣдїї пѣ ле рѣтѣне алта декѣт сїмѣл врїсіреї. Шї ваї кѣ тїкѣлос есте омѣл чел врїсіт! — Кѣнд омѣл сѣпѣтос шї треаз їсе апѣкѣ дїмїнеаца кѣ пѣтерї нѣт, кѣ плѣчере поаз де лѣкрѣїле сале, ведем пе чел вѣдїв, кѣ се тѣрѣїе дїи а-щерпѣт ка шї шерпеле дїи сомѣл де їарпѣ, се сїмѣце сѣ скапе дїи амецеала, че їаѣ лѣсат'о ракіѣл ди зїоа трекутѣ, сїмѣзїїле лѣї сѣлт дїкѣ дїкѣзркате, пї-чїоареле пѣ маї вреѣ сѣ'л поарте, тѣпеле дїї третѣрѣ, шї пѣ пот сѣ лѣкре, апої ка сѣ се факѣ їарѣшї чева маї дїкѣзражат спре лѣкрѣ, че аре де а фаче? ел їарѣ

се апѣкѣ де стїкѣл шї афлѣ асѣпра сѣлѣ-вїчївнеї, каре їаѣ кѣшѣнат'о ракіѣл, medi-чина їарѣшї ди ракіѣ „Кѣїѣ кѣ кѣїѣ.“ — Вѣзѣнд дїсѣ зрѣтїїле, каре ї леаѣ лѣ-сат ракіѣл дїдѣрѣнт, се тѣхпеще, есте педпестѣлат кѣ лѣтеа шї кѣ сїне дїсѣшїї, дї апѣкѣ грїжа вѣзѣнд тїкѣлонїа, дї каре аѣ кѣзѣт. Че сѣ факѣ, ка сѣ скапе де сарчина гѣндзїлор дѣрероасе шї де грїжа, че дї тѣхпеще? Дѣмѣлїчї колеа, дїтрѣ дї кѣрчївѣтѣ шї веа ракіѣ, каре акѣта дї ресїпеще грїжа шї дї кѣшѣнт о ве-селїе мештензїтѣ, каре веїї вїне кѣ тре-вѣе сѣ о дїпѣ прїп пекѣрмат а ракіѣлвї гѣстаре. Дї градѣл чел маї мїк ал ве-дїеї (весел) аре вѣдївѣл дїкѣ сѣвт стѣ-пѣнїреа са сїмѣзїїле тоате, дїсѣ дѣхѣл шї трѣпѣл лѣї сѣлт дїтр'о сїмїчїе маї таре, дїкїнзїреа есте маї дїлѣдѣтѣ шї се скїтѣвѣ зїнор, кѣцегеле алеаргѣ маї їѣте, сїмѣчїївнеа шї сїмѣвїлїтатеа сѣлт маї вїї, креще капачїтатеа пентрѣ орї че апѣсѣрї дїи афарѣ, шї дї тревѣе фоарте пѣдїпѣ прїчїлѣ, ка сѣ ї се кѣшѣне мїшкѣ-рїле сѣфлетѣлїї маї алес вѣзѣрїа шї тѣ-нїа. Пе дїпгѣ ачестеа вѣдївѣл вїтѣ дї-тр'о клїпїтѣ тоате релациїле, каре се дї-темеїазѣл дї пѣравзрїї вѣне шї дї вѣна кѣвїпдѣ. Се ватѣмѣ зїнор шї дїчече

гълчѣвъ шѣ пентрѣ зп лѣкрѣ de nimica, лѣжърѣ, властѣтъ, стрѣгѣ шѣ се лѣфѣрѣе. — Лѣн градѣл маѣ маре ал вѣдѣѣ се ара- тѣ лѣтрѣ зп стат вѣсѣлѣ асемenea, скаде лѣкрѣerea сѣмѣрѣлор шѣ пентрѣ ачае вѣдѣ- вѣл vede нерсоапеле шѣ лѣкрѣрѣле, каре лѣ лѣпресоарѣ алѣелѣѣ декѣт сѣнт лѣ адевѣр. Цѣnerеа de mѣnte шѣ адѣчerea аmѣnte се перд тот маѣ мѣлт, шѣ аша цѣ- рea de сѣне лѣкѣ се тѣлѣвѣрѣ маѣ мѣлт саѣ маѣ пѣдѣн. Тот лѣ ачаеста пропор- цѣе пѣшаде лѣпѣнте шѣ довѣточеаска лѣ пѣтѣрѣ шѣ е стѣпѣнѣтъ акѣшѣ de рѣвна дѣпѣ десѣрѣлѣрѣ шѣ лѣндестѣларea вол- дѣлѣ сексѣал, акѣшѣ de патѣмѣ аскѣпсе а ѣвѣрѣ de чѣнсте, а зрѣѣ, а рѣсѣзлѣрѣѣ, а темерѣѣ, жалѣзѣѣ ш. а., каре акѣта ес ла ѣвѣалѣ dѣн аскѣпсѣл лор. — Лѣн градѣл чел маѣ маре ал вѣдѣѣ се арагѣ, пе кѣт аш вѣзѣт маѣ сѣс, зп стат кѣ тотѣл пе- сѣмѣдѣтор. Сѣмѣвѣмѣтatea шѣ мѣшкарea de воѣе скад ла чел маѣ мѣк град, вѣдѣвѣл а- кѣта пѣтаѣ поате, нѣчѣ ста, нѣчѣ мерѣе, нѣчѣ ворѣѣ, чѣ пѣтаѣ гѣлѣгѣнѣ, шѣ каде орѣ зпде се ва аѣла, шѣ се лѣнроапѣ лѣ зп сомп адѣлѣ, ка кѣнд ар фѣ ловѣт de гѣтѣ, ачеста сомп есте легат кѣ хѣркѣрѣ пѣсѣ- ферѣте, кѣ звокѣрѣ шѣ вомѣрѣ. Шѣ аша кѣ дорѣл дѣпѣ гѣстѣрѣ тот маѣ пѣкѣте омѣл се лѣватѣ лѣ пѣдѣне чеасѣрѣ шѣ скаде адѣлѣк сѣвѣт довѣток! —

Лѣнсѣ ла мѣлѣдѣ вѣдѣвѣ стрѣкаrea пѣ рѣшѣлѣе пѣтаѣ атаѣта; неконтенѣта а ра- кѣлѣлѣ гѣстаре адѣче шѣ воале сѣфлетѣѣ шѣ трѣнеѣдѣ, каре пентрѣ преѣдѣл морал- нѣ ле пѣтем трече аѣчае кѣ вѣдѣerea. Во- леле сѣфлетѣлѣ кѣшѣпате прѣп некѣтпѣ- тата а ракѣлѣлѣ гѣстаре леаѣ дескрѣ Дрѣл

Кларѣс *) шѣ леаѣ пѣмѣт Кѣдѣerea вѣдѣ- вѣ. Кѣ крѣдѣerea аnѣлор, вѣдѣвѣ тот маѣ пѣдѣн пот рѣвѣла ракѣл, аша кѣт обѣчѣвѣта порѣдѣ лѣ пѣне de лок лѣ амеѣеалѣ шѣ лѣ лѣватѣ деплѣн, шѣ аша пѣфѣнд лѣ ста- ре ашѣ пѣрта месерѣле шѣ слѣжѣвеле, рѣ- тѣлѣн фѣрѣ лѣкрѣ, фѣрѣ слѣжѣвѣ кѣ зп кѣ- вѣлѣт, фѣрѣ пѣлѣа de тоате зѣлеле; лѣ- вѣлѣ дарѣ ѣчѣ коло фѣрѣ треавѣ шѣ кѣв- тѣнд тѣлѣгѣѣере, вѣтаре грѣжелор шѣ а апѣсѣрѣлор пѣажѣпѣерѣѣ лѣ стѣкла кѣ ра- кѣѣ, шѣ аша еѣ кад dѣн треапѣт лѣ треапѣт атѣт трѣпѣеде, кѣт шѣ моралѣеѣе тот маѣ адѣлѣк, пѣпѣ че ажѣлг ла кѣдѣerea вѣ- дѣвѣ. Ефектеле лѣнсѣ аѣ ачестѣѣ воале сѣ- флетѣѣ се арагѣ лѣ фѣлѣзрѣте форме шѣ модѣрѣ, шѣ пентрѣ ачаеа деосебѣеде Кларѣс патрѣ спецѣѣ de ачаеста воалѣ, адекѣ: 1. Не оменѣrea вѣдѣвѣ, саѣ деѣелера- цѣа пѣравѣрѣлор шѣ а стѣлѣпѣрѣшѣлѣтѣлѣѣ (inhumanitas ebriosa). 2. Мѣлта сете вѣдѣвѣ, саѣ тѣрѣvareа вѣтоасѣ (Dipsoma- nia seu Polydipsia ebriosa). 3. Лѣпшѣла- rea сѣмѣрѣлор вѣдѣвѣ (Fallacia sen- suum ebriosa). 4. Болѣлѣzia саѣ пѣвѣ- нѣа вѣдѣвѣ (Amentia seu vesania ebriosa). Сѣ черчетѣтъ дарѣ ачестеа тоате маѣ а- проапе.

Неоменѣrea вѣдѣвѣ се арагѣ прѣп рѣдѣката капавѣлѣтате (dostoimicie) пентрѣ орѣ че апѣсѣрѣ фѣсѣче шѣ морале, шѣ прѣп зпа de ачѣ атѣрѣпѣтоаре деспрѣвѣре а о- тѣелѣѣлор сѣмѣтѣмѣте шѣ пѣгоѣѣерѣ. Омѣл, каре аѣ кѣзѣт лѣ неоменѣrea вѣдѣвѣ, есте рече шѣ ѣндѣферѣнт (пѣпѣсѣтор) кѣтрѣ

*) Bezŕi Clarus Beitrage zur Erkenntniß und Beurtheilung zweifelhafter Seelenzustande. Leipzig, 1828.

даторицеле, къ каре есте днстрчинат прин
 овицеаска ъвире де оамени ши де патрие,
 прин слъжба ши кїетареа, каре о поартъ
 ши прин каспичіле ши фамилиареле релациї;
 ел днсъ дїн противъ есте къ атѣта маї
 дптрѣтѣчїос кѣтръ тоате, че се дппро-
 тивеск воїей саме ши пофтелор трѣпещї,
 кареї сѣнт маї къ сеамъ дндрептате спре
 тревѣицеле де жос ши спре алор днде-
 стѣларе. Неомениѣл вецив нѣ деосиведе
 че е дрепт ши недрепт, нѣ ши іа остенеа-
 ль а съ дппротиви тотелелор, каре дл
 траг ла довиточїе, а ши дпфрѣла воїа ши
 а дптревѣица пѣтерїле сѣфлетещї. Дѣнъ
 деосевїреа индивидуалїтѣдїї (іншїмеї) трѣ-
 пещї, ши сѣфлетещї се аратъ ачеаста а
 пѣравѣрилор деценерацїе дп фелїзїте фор-
 ме. Де ачестеа се цїнеа сѣлвѣтѣчїа
 вецивъ (ferocitas ebrıosa), каре се ха-
 рактерїсеазъ прин о дндѣрѣтнїкъ, довиточеа-
 скъ, кѣмплїтъ, рѣстїтоаре ши непраснїкъ
 маїне, прин крѣзїмеа гласлѣвї ши а вор-
 велор, прин непѣсареа де компѣтїмїре,
 де дрепт ши кѣвїицѣ ши прин вѣлва а ши
 арѣта пѣтерїле трѣпещї, маї вѣртос кѣтръ
 чѣї маї славі (мѣїерї, копїї). Ачеаста воа-
 ль вецивъ есте маї деасъ днтре оамениї
 де рѣнд, ши кѣшѣлѣ вѣтѣї ши фапте сѣн-
 цероасе, ши поате вшор трече дп невѣ-
 нїе. в) Посоморѣреа вецивъ (moro-
 sitas ebrıosa) се іведе маї къ сеамъ ла а-
 чеї оамениї, карїї сѣнт маї славі, аѣ сїм-
 цїменте маї фїне, ши чеаа кѣлѣрѣ дѣ-
 ховнїчеаскѣ, ши каре петрек о вїацѣ ше-
 зѣндѣ. Ачентї вецивї сѣнт мої, ле есте
 врѣт лѣкрѣл, ѣвеск неорѣндѣїала, нѣ ле
 пасъ де нїмїк, нїчї де сїне днсѣшиї, аратъ
 рѣвнѣ пентрѣ петречерї, жокѣрї, пентрѣ
 гѣделареа сїмѣтрїлор, пентрѣ предаре ши

пепѣчїре каспїкъ. Нѣ се дндестѣлазъ
 къ соартеа, нїчї къ сїне днсѣшиї, се апѣкъ
 де днтрепрїндерї некѣвїицїосе прин каре
 вреаѣ сѣ ши рестаторнїчеаскѣ іарѣшиї пер-
 дѣта авѣдїе, се даѣ вшор дѣнъ дншелѣ-
 чївнї, ши нѣ араре орї кад дп меланхоліе,
 саѣ се вчїд днсѣшиї пе сїне.

Мѣлта сете вецивъ. Ачеастъ воа-
 ль се характерїсеазъ прин о сете волнѣ-
 вїчїосъ, саѣ прин ѣн дор нестѣмѣѣрат дѣ-
 пѣ ракїѣ, кѣрѣїа нѣ се поате дппротиви
 вецивѣл. Прїчина ачестей воале есте авѣ-
 зѣл ракїѣлѣвї, прин каре се паше о адевѣ-
 рат волнѣвїчїосъ скїтваре дп трѣп, каре
 се редпнтоарче дп хотѣрѣте перїодѣрї ши
 се веде а фї сѣпѣсъ вшор хотѣрѣте лецї,
 кѣчї фїеште каре парокїсїзм (апѣкаре) се
 сѣжршеште прин нїше дпфѣдошерї, каре
 аѣ чеа маї маре асетѣпаре къ крїзеле ал-
 тор воале. Мѣлїї дїнтрѣ ачештї тїкълошиї
 вецивї сїнт къ чеа маї маре маїхнїре, кѣт
 де печїнстїт есте ачест дпгрозїтор рѣѣ нѣ
 нѣмаї дп окїї алтора, чї ши де сїне, ши
 дп сїне, кѣт де пѣгѣвїтор де сѣпѣтате,
 ши дѣрѣпѣлѣтор де каспїка економїе, ши
 пентрѣ ачеаа дптревѣицѣ тоатѣ сїлїнда
 къ чел маї сѣжнт ши хотѣрѣт пропѣс,
 де мѣлте орї сѣвѣт жѣрѣмѣлѣтѣрї греле,
 ка съ скапе де веѣѣра ракїѣлѣвї, ши аша
 ши де тїкълошиїа, дп кареа аѣ кѣзѣт; дп-
 сѣ че есте чел маї маре жѣрѣмѣлѣт дп-
 пайнѣтеа лѣї Дѣмнезѣѣ, чеа маї маре дп-
 кредїндаре дпайнѣтеа оаменилор ши чел маї
 сѣжнт пропѣс дпайнѣтеа са пе лѣнїгъ вол-
 дѣл ракїѣлѣвї? Кѣчї кѣм вїне перїодѣл а-
 честей сете вециве, де лок сѣнт тоате
 вїтате. Вецивѣл вїтѣ тоате, рѣдїкъ маї-
 пеле кѣтръ пої, ши се роагѣ къ лакрѣмїї
 дп окїї, сѣї дѣм нѣмаї ѣн пїк де ракїѣ,
 *)

сѣши зде дѣтерминатата лимбъ, сѣши спеле амѣрѣта гѣрѣ ши съ адапе апринсѣл stomach; ачеста есте зп волд аскѣнс дѣфрикошат, каре атѣта дѣ фрѣтѣнтъ, атѣта дѣ траѣе ши дѣ тѣпъ спре гѣстареа ракиѣлѣ, кѣт де пѣ іар фаче дестѣл, ар тревѣи ачи се моарѣ дѣнтре челе маї грозаве кінѣрї. Асеменеа пилде вор фї възѣт четиторїи пощрї дестѣле, кѣчи пѣ сѣнт нїчї декѣт rare!

Бецїва дѣшеларе а сїмѣзрїлор се пѣще маї кѣ сеамѣ дела апѣсареа крерїлор прїп вїпеле преа дѣплѣте де сѣпце. Дѣсѣ преа-дѣплереа ачеста а вїпелор се продѣче прїп тѣлта ши лѣпгѣїтоареа дѣтревїре а ракиѣлѣ, каре тѣпъ сѣпцелеле пѣзререа кѣтрѣ креерї, ши аша саѣ се скїмѣв репрезентареа сїмѣзалъ а обїектелор дїп афарѣ, саѣ се продѣче о репрезентацие а зпор обїекте, каре пѣ сѣнт де фаѣ. Маї деасѣ есте дѣшелареа азѣзї, а възѣлѣ ши а пїпѣїтѣлѣ ши се пот арѣта маї тѣлте трепте де дѣшелѣїїні. П. е. зрлетѣл зрекїлор се дѣналѣ де тѣлте орї трепнат дела згомотѣл зпор карѣ дѣкѣркате пѣпъ ла възѣїтѣл зпѣї катаракте (кѣдерї де апѣ) саѣ възѣл зпѣї дѣтѣпѣрї дѣфрикошате; іарѣ зѣетѣл зрекїлор трече дела гласѣл зпор клопоте дѣдѣпѣртате, пѣпъ ла ачела а зпор маї апроапе, дела мелодїоаса ши армонїка адѣпаре а маї тѣлтор тонѣрї мѣсїкале пѣпъ ла о дїсармонїе сѣлѣватїкъ а маї тѣлтор їнструменте мѣсїкале. Аша есте ши кѣ азѣл ворѣелор, каре фаче не ачентї бецївї съ ворѣеаскѣ фѣрѣ скоп ши фѣрѣ а авеа кѣ чїне. Дѣ прївїнѣа възѣлѣ се дѣналѣ ачеста дѣшеларе дела скїнтеїереа окїлор, саѣ тречереа зпор норї нїчї не де

паїптеа окїлор пѣпъ ла дѣфѣцїошареа стрїгоїлор, ши а алтор дѣхѣрї пекѣрате. Аша есте ши кѣ пїпѣїтѣл, саѣ дѣшелареа сїмѣїїзпѣї, каре се дѣчепе кѣ о сїмѣїре, ка ши кѣнд ар дѣмѣла пїще фѣрїнїчї не сѣвт пеле. нї креще пѣпъ ла ачела град, кѣт маї не зрѣт ачестор бецївї лї се паре кѣ сїмѣескшоаречї, соволї, вроаще, шерпї не лѣпгѣ сїне, саѣ дакѣ се кѣлкѣ, лї се паре кѣ ар а маї авеа врео персоанѣ дѣ пат.

(Ва зрѣта.)

ЛІТЕРАЦІЇ РОМЪНІ.

(Зрѣтаре.)

Зп радїкал одатѣ дѣтреѣа не зп мїжлочїѣ: Каре цї се паре маї фѣтмос, Домпѣле:

„Славѣ татѣлѣ ши фїѣлѣ ши сѣдѣтѣлѣ дѣх; саѣ

Докѣ татѣлѣ ши фїлїѣлѣ ши агїѣлѣ пнѣвѣта?“

Зпа аре ворѣеле славѣ, сѣдѣнт ши дѣх славоне; ши алта, докѣ, агїѣ ши пнѣвѣта еленїче. Дака есте пентрѣ дѣпестрїцѣтѣрѣ, ши зпа ши алта епестрїцѣ; рѣтѣпне акѣт сѣ vedem чїне кѣїцїгѣ маї тѣлт, зпѣл кѣ славона саѣ алтѣл кѣ еленїка? Ної пѣтїм чеа де а доїлеа цѣрг (жаргон) ши macedonii не чеа дѣпѣтїѣ.

Алтѣдатѣ іарѣ зп радїкал дѣтреѣа не зп мїжлочїѣ:

— Че еїї, Домпїата, Домпѣле?

— Ромѣл, респѣнсѣ мїжлочїѣл.

— Дѣї плаче сѣ фї авѣт ши сѣ айѣв ромѣнѣл сїмѣїенте повїле ши мїшкѣрї цѣпероасѣ ши лѣзѣдате? адѣлогѣ чел дѣпѣтїѣ.

— Негрешит, респѣнсе міжлочиѣл; пентрѣ-къ ши дѣмпеалѣи професа пиѣе асеменеа сѣмтѣменте къ о декламацие къ тотѣл театралѣ.

— Кѣм се зѣче, Домпѣле, чѣнстеа пе ромѣнѣе? Лѣтревѣ ѣарѣ радикалѣл.

— Кѣм съ се зѣкъ алѣфел декѣт чѣнсте?

— Лѣсъ ворѣа чѣнсте е славопѣ. Приѣмѣреѣи дѣмпеата съ се зѣкъ къ Ромѣнѣи п'аѣ авѣт ѣдеа чѣнстеѣи пѣчи одатѣ, ши къ лѣ а даг'о стрѣниѣи дѣмпревѣнѣ къ ворѣа? — Дар слаѣвѣ кѣм се зѣче ромѣнѣе? — Дар мѣлѣ? — Дар драгосте? — Дар ѣвѣре? — Дар покѣнѣцѣ? ши алте асеменеа.

— Кѣм съ се зѣкъ? тот аша. Че? ворѣеле ачестеа пѣ сънт ромѣнѣцѣи?

— Нѣ негрешит; сънт славопѣцѣи кѣрате.

— Лѣсъ с'аѣ обѣчѣнѣит лѣ лѣмѣѣ ши сънт кѣпоскѣте де тоѣи.

— Нѣ сънт ѣлѣсъ фѣрѣ лѣчепѣт лѣтре ромѣнѣи; ва фѣи фост одатѣ време, пѣпѣ кѣнд пѣ се лѣтродѣсерѣѣ кѣрдѣле славопѣ прип ѣисерѣчѣи, кѣнд Ромѣнѣи пѣ ле кѣпоѣеа, ши ераѣ обѣчѣнѣиѣи кѣ ворѣеле респекѣтѣе челе стрѣмопѣцѣи (пентрѣ-къ чѣл пѣдѣип дѣмпеата пѣ поѣи зѣче, къ Ромѣнѣи п'аѣ авѣт пѣчи одатѣ ѣдеа слаѣеѣи, а мѣлеѣи а драгостеѣи шѣл., ши дака аѣ авѣт ѣдеа тревѣѣа съ аѣѣѣ ши ворѣа). Аша кѣм с'аѣ десовѣчѣнѣит де ворѣеле лор, ши с'аѣ обѣчѣнѣит рѣѣ кѣ челе стрѣне, ши се паре къ есте ши маѣ лесне ши маѣ кѣ дрептѣл а се десѣѣра ши а се лѣнѣѣѣрка деѣла челе стрѣне ши а се депрѣнде къ але лор че сънт маѣ фѣрѣмоасе ши кѣре ле фак къ адеѣѣрат опоаре ѣар пѣ чѣнсте.

— Дака е аша зѣсе міжлочиѣл, пѣчи сѣла пѣ есте ромѣнѣаскѣ.

— Нѣ негрешит респѣнсе радикалѣл. Аѣ пѣ шиѣи дѣмпеата къ сѣла а фост тот д'аѣна а стрѣнилор? Ба ѣпкъ ши обѣрѣѣнѣиѣа ши жафѣл ши алте асеменеа тот стрѣне сънт?

Че ва фѣи фѣкѣт маѣ ла ѣрѣмѣ міжлочиѣл, деѣенѣт'а радикал сѣѣ рѣмас'а тот лѣ челе дѣнаѣнте, пѣ шиѣи аша ѣне съѣѣ спѣѣѣ. Атѣта кѣпоскѣ пѣмаѣ, къ мѣлѣцѣи, къ тоате ачесте кѣѣпѣте, пѣ вор пѣчи декѣт съ лѣцѣелеагѣ; лор маѣ лесне лѣ ар скоате чѣнеѣа ѣн окѣѣ декѣт съ ле кѣрѣѣѣе мѣшкѣѣл де пе лѣмѣѣ. Пентрѣ ѣнѣи кѣ ачѣѣа ѣлѣсъ че сокотеск міжлочиѣстѣл кѣ о цѣпѣтѣ ѣар пѣ кѣ ѣн міжлок, ши вор съ хотѣраскѣ ачѣи лѣмѣѣа къ тоате пѣрѣѣле еѣи етерѣѣене, ши лѣпѣѣтѣ остепелеле ши ѣегѣерѣле чѣлор че асѣѣѣ кѣ съ ле деа о лѣмѣѣ, лас съ ле респѣнѣѣ ѣн Домпѣл, ал кѣрѣѣи пѣме п'ам лѣат ѣпкъ ѣоѣеа де а'л чѣта.

Лѣтѣр'о зѣ ераѣ маѣ мѣлѣцѣи адѣѣнѣцѣи; се дѣскѣта о асеменеа чѣстѣнѣе; мѣлѣцѣи ераѣ пентрѣ радикалѣстѣ ши мѣлѣцѣи пентрѣ міжлочиѣстѣ, домпѣл ачѣста зѣсе челе ѣрѣмѣ-тоаре:

„Есте шиѣт, Домпѣлор, къ лѣ Дачѣа с'аѣ фѣкѣт колѣниѣи романе че фѣреѣе къ аѣ ворѣит лѣмѣѣа романѣ. Есте ѣпкъ шиѣт къ ачесте колѣниѣи дѣпѣѣ атѣѣтеа ѣеакѣрѣи п'аѣ рѣмас кѣрате кѣ арѣпѣнтѣл. Неатѣрѣи деосѣѣѣте аѣ ѣѣѣѣлат прип ѣарѣ ши с'аѣ статорпѣчѣт шѣл. Кѣѣѣи остаѣи п'аѣ маѣ треѣкѣт прип ѣарѣ, кѣрѣи пѣ ѣѣтем зѣче къ аѣ стат къ мѣѣнѣлѣ лѣ сѣп, кѣчѣи ши еѣи ераѣ оаменѣ. Чѣне маѣ шиѣе дар кѣрат, кѣрѣи съ фѣе адеѣѣѣѣраѣцѣи таѣи ши моѣи аѣи конѣтѣмпоранѣлор. Ачѣѣѣи конѣтѣмпоранѣи ѣарѣ, п'аѣ ши еѣи ѣн

інстинкт? п'аѣ ші еї зн сьпце prin vine? Че фькѣсе о dinoаръ не фійла de ціган крескѣт дп палат, кѣнд а ешит ла вѣлѣ-тоаре ші а вѣзѣт дп пѣдѣре лемпеле, съ зікѣ къ знеле сѣпт вѣне de кѣрвѣні, алтеле de фѣсе, алтеле de албіи шчл.? че алт де-кѣт інстинктѣл? Акѣма съ вѣгадї de сеамѣ къ тодї кѣдї дѣпѣ атѣтеа десватерї маї воіеск съ маї спріжїне ворвеле парасїте, съ ле лѣацї vine сеата ші съ черчетадї къ пѣ сѣпт ромѣні адеврѣацї, Prin вртаре пѣ тревѣе сѣ'шї маї пѣїе чїнева мїптеа кѣ еї, пентрѣ-кѣ еї вїет, дѣпѣ кѣм ле е фїнда вор съ ле фїе шї лімба. Фѣсе шї албіи вор фаче totd'азна, ѣпсѣ статѣъ ка а лѣї Fidia пѣ ва ешї нічї одатѣ дїп тѣпа зпор ка а чещїа; de коло пѣпѣ коло вор скріе кѣте чева, кап d'оперѣ ѣпсѣ пѣ ва ешї dїнтр'о асемenea лімѣъ. Фїеле de vine лімба шї спріжїнѣ о кѣт вор вої. Ної Ромѣніи съ авем лімѣъ ромѣнеаска. Чїне е ромѣп адеврѣат шї de ва фї фост пѣпѣ акѣм амѣ-цїт, нещїїнд че есте элемент стрѣпн шї че есте стрѣмошеск, ва трече дп партеа поа-стрѣ съ не дѣм тѣпа, съ лѣѣм челе стрѣ-мошесї шї съ лѣкрѣм дппрезѣъ."

Вѣзѣрѣм къ радїкалістѣл есте зн скоп, шї зн скоп кѣ адеврѣат ромѣнеск: ѣпсѣ прекѣм мїжлочїї, de се вор цїnea фїе-каре de діалектѣл провинціей сале, пот съ ажѣп-гѣ ла лѣпѣт, асемenea шї дптре радїкалі есте оаре-каре пелпвоїре, каре дї сѣѣт-дппарте дп треї деспѣрѣдїрї, че ле vom vedea маї дп жос.

Скопѣл радїкалілор дп ценерал есте кѣлтѣра лімѣей шї кѣрѣдїреа еї de орї че элемент етероцен. De vom черчета лімба, vedem къ ea дѣпѣ кѣм а сѣферїт спѣркѣрї шї сѣрѣчїе дп матерїе, асемenea а сѣферїт

ші дп фортѣ, шї прекѣм не тревѣе а кѣ-рѣдї шї а дпавѣдї матерїа, асемenea тре-вѣе а не гѣндї шї ла фортѣ; прекѣм не тревѣе а лепѣда ворѣе стрѣїне, а пѣне дп локѣл лор адеврѣате ромѣне шї не лѣпгѣ дѣпселе а маї аѣѣога шї алтеле de неапѣ-ратѣ тревѣїндѣ дп арте шї щїїндѣ, асе-мenea се кѣвіне а лепѣда тѣлте фортѣ саѣ фїнале стрѣїне дп локѣл лор а пѣне алтеле, шї а аѣпта шї алтеле че не ліпсїа кѣ то-тѣл. Спре есемпѣл репрїїмїнд ворѣа ама-ре, vom прїїмї шї фїналѣл авїл ка съ пѣ-тем зіче амавїл, шї апої амавїлітате; авѣнд ворѣа сїмдїре не тревѣе а дптре-вѣїнда маї дес фїналѣл івѣ чѣ'л авем знде шї знде ка ла гѣралїв, костелїв шчл., шї vom зіче сїмдїтївѣ; не тревѣїе а аѣ-пта фїналѣл дп ал, ка съ пѣтем зіче сїм-дѣвал; дела фачере апої пѣтем зіче фа-чїл, адекѣ de фѣкѣт саѣ лесне, шї dїсфїчїл саѣ dїфїчїл орї аневоїе de фѣкѣт. Vom ле-пѣда іарѣ тоате фїналеде дп алнїк, елнїк, ілнїк, олнїк, арнїк, оїнїк, шчл. (славон), прекѣм помелнїк, сїлнїк, волнїк, дестоїнїк, харнїк шчл., фїналеде дп аш, еш, ѣш, шѣг шї алте (ѣлгѣрѣдїї); кѣм кезаш, пѣшкаш, коптеш, фѣзїтеш, лѣкѣтѣш, вешешѣг, прїетешѣг шчл.

Тоатѣ лімба іарѣ дпшї аре шї провин-ціалїстїї сѣї шї а поастрѣ пѣ пѣтеа съ фїе скѣтїтѣ de ачѣаста: провинціалїстїї дп ма-терїе дарѣ ѣста, ѣла, дѣ, пѣ, сѣвїї... се факѣ, кѣлтївїндѣсе, аста саѣ еста, ала саѣ ела, de, не, савїї, шї апалоаѣеле лор се кѣрѣдѣ шї devin асемenea; провинціалїстїї іар дп фортѣ сокрѣ-тѣѣ, вѣрѣ-тѣѣ... devin сокрѣ-тѣѣ, вѣрѣ-тѣѣ... регѣламѣп-тѣл devine регѣламент, фѣндамѣнтѣл de-vine фѣndament. . .

Дн ачесте прівірі се паск педивоіелі, каре деспарт не радікалі дн :

Провінціалі радікалі,
Модераці радікалі ші
Ультра-радікалі.

Провінціалі претінд съ рѣтѣе лѣмба кѣ тоді провинціалістї сѣ, ші ворвеле че се вор лѣа дн латїна сѣ се провинціалїсезе ші еле, прїн зрмаре матерїа вор сѣ се зїкѣ мѣтѣрїе; франчі саѣ франдезії сѣ се зїкѣ фрѣнчі ші цара фрѣнчеаскѣ; фундаментѣл сѣ се зїкѣ фундамент; президентѣл, президентте, презентѣл презентте, ка ла фервінте, дїнте... паціа сѣ се зїкѣ пѣчїзне, пропозиціа, пропосѣчїзне, ка ла рѣгѣчїзне, днкіпѣчїзне, вор адекѣ сѣ сѣндраскѣ тоді мергонїстї саѣ маї віне тоді вѣдѣрѣнїстї че сѣа днтрѣдѣс дн лѣмба прїа педїїнда ші некѣлѣра де атѣтеа веакѣрї.

Ультра-радїкалі іар пѣ сѣфере нїмїк де провинціал; порта лор есте латїнїтатеа; вор сѣ днтрѣдѣкѣ дн лѣмба ші матерїа ші форма латїнѣ. Лзі віне, кредїнѣ... дї зїкѣ веде, креденѣ... лепѣдѣнд ворѣа ївїре ші лѣнд дн локѣл еї пе амаре, зїкѣ амавн дн лок де амам, амаво дн лок де воїѣ-ама, прїн дедѣкѣіе іарѣ чер сѣ се зїкѣ саѣ чел пѣдїн сѣ се скрїе каса-ла, лѣпа-ла дн лок де каса, лѣпа ші алтеле асеменеа.

Днтре провинціалї ші ультра-радїкалі, віа алції, зп фел де еклектічі, акѣрора портѣ есте азѣл ші гѣстѣл челор маї мѣлці, карїї ворвеле челе провинціалїсате, кѣте се пот, ле фак маї класїче; ворвеле челе пѣоѣ че ле прїїмеск дн латїна ле ласѣ провинціалїсате ші ле даѣ пѣмаї тїпѣл ротѣпеск. Спре есемплѣ матерїа п'о фак мѣтѣрїе, реглamenteл пѣл маї фак регл-амѣнт; пе президент пѣл фак президентте;

нїчі ѣлсѣ пе віне дн фак веде, нїчі пе а-та-воїѣ, амаво. Ачещїа се зїкѣ радїкалі модераці саѣ еклектічі.

Провінціалїї, акѣрор портѣ е вѣдѣрѣ-нїа лѣмбеї пѣ крѣз сѣшї афле мѣлці просе-лїці, пентрѣ-кѣ лѣтеа чел пѣдїн кѣте ворвеле іа пѣоѣ пѣ ле провинціалїсеазѣ.

Ультра-радїкалії іар, де сокотеск кѣ есте кѣ пѣтїнѣ а префаче азѣл а шапте мї-ліоане апроане де ротѣнї ші аї копвінѣе а лѣа тїпї латїнї, латїнїтатеа пѣ сѣ пѣмаї дн ворвеле ші дн тїпї, чї ші дн констрѣкѣіе ші дн фрасе, пе каре пѣ ле вор днтрѣдѣче пѣпѣ пѣ вор днтрѣдѣче ші лѣмба латїнѣ ші о вор сѣвстїтѣа дн локѣл ротѣнеї, каре пепѣтѣнд а се маї скрїе ка дн веакѣл де азр, ва devenї саѣ зп черг латїн, саѣ о латїнѣ плїнѣ де варварїсеме.

Прїн зрмаре, врѣнд а не кѣлїва лѣмба, трѣвѣе а о кѣрѣці кѣт се ва пѣтеа де стрїенїстї ші провинціалїстї; ші а лѣса характерїстїчеле еї прїа каре ва пѣтеа devenї о лѣмба кѣлїватѣ ротѣпѣ, іар пѣ зп черг латїн; нїчі зп черг провинціал. Орї че вом фаче, лѣмба пѣ поате скѣпа де тот де а пѣ авеа семпеле їсторїче че доведеск револѣції.ле, прїа каре а трекѣт ка сѣ devenїе о лѣмба кѣлїтѣ. Асфел vedem пе фран-деза, ші асеменеа vedem ші пе італїана, спанїола ші портѣгеза.

(Вор зрма.)

СЪ'ЦІ СІЕН?

Фїїнѣ тїнерїкѣ ка крїнѣл днфлорїт,
Ла тїнѣ атеа гѣндїре, гѣндїнд ам адорпїт,
Шї 'п comm'тї мї сѣ паре к'а аїеае те прївеск,
Кѣт окїї ш' ата фадѣ, сѣспїнѣтї рекореск,

Че'ші аре докзінца к'атарник енімік,
 Дн піептєл че адець іаѣ фост дитрє пімік,
 Съ'ї рѣвдє а са педєапєлє п' атарєлє съѣ венін,
 Че'мі стоарче а теа фауѣ ші 'н тѣхнічєне він.
 Дар зп мінєт нє трече, дндатє м'ам трєзіт,
 К'о іѣте репєдїзне пємернік вѣйтєчїт,
 Те стрїг, еко'мі рѣспєндє, шї міє теаѣ пѣрєт,
 К' аззєл мї'л днкжнтє рѣспєнєлє чел плѣкєт,
 Ч' адець ла 'нтрєварє'мї дїн гѣра та зїмвїнд,
 Вінеа кє 'н аєр дєлчє спрє міне трєтєрєнд;
 Маї стрїг, іар днї рѣспєндє, тѣ скол єл тє гѣсєск,
 О зтєврє лжнєгє міне днї пєрє кє зѣрєск.
 Гжндїнд акєт, ачєстє'ї мінєтєл днзїніт,
 Дн карє єл івєщє овжєтєл ч' ам дорїт!
 Кє ініта 'мї вѣтєндє, кє тжнєлє трєтєрєнд,
 Даѣ рѣпєдє ла джнєлє, вєскєлє кє єл опрїнд,
 Дар чє єл прїнд! Німіка? Кєчї зтєврє аѣ пєрїт,
 Нѣлєкє фє ачєстє, шї єл м'ам пємєніт,
 Іар сїнгєр кє 'наїнтє дїн вѣйтєчїрї дїцєнт,
 .Лїсїг дє ачєлє плєчєрє чє зачє 'н ал тєѣ нїєнт!
 Тѣчєрє срє 'н тоатє шї єл дн єл м' афлєт,
 Дн вєл тїмн дє гжндїрє шї ієтє чє гжнєгєам.
 Дє ар рєвєні вр'одатє, ачєл тїмн азрїт,
 Дїн фрєндї'мї рєрчїє, дн карє ам трѣїт
 Кє прєчї тєт кє шї міне, нїчї знєл вїновєт,
 Кєрєдї фѣрѣ дє тєскє, кє дѣх нє вєлєсєт,
 Пє кжнд гжнєгєвєам тошї, ч' аззєл нї'кжнтє,
 Шї ініта вєїдєсє л'аї сєї акчєндї сєлєтє,
 Кжнд м'ашї нєтє прєфєчє сєлє фїѣ днтрє кєшї,
 Пє ієрвє днвєрзїтє сєлє тѣ маї жєк кє єї,
 С' алєрг кє вєкєрїє нє кжнтїї чїї кє флорї,
 Шї фрєнтєа 'мї сє сє скєлдє дн крїстєлїї сєдорї,
 Нє ашї дорї вїадє маї тєлєт дєлєт зп чєс,
 .Ла тоуї ашї да адїтє, шї дн тєрєжнт зп пєс.
 Дар вѣд кє тїмнє ачєлє акєтє с'аѣ трєкєт,
 Шї зїлє фєрїчїтє, мємєнт ашєлє плѣкєт,
 Нє вєїѣ гѣсї 'н вїєдє шї вєкєрї дє аш трѣї,
 Пѣрєрє днї пар кє фѣрѣ чє 'н вїє тѣ ашєдї;
 Кєчї тоатє дєлє міне акєтє аѣ пєрїт,
 Шї міє дїн ачєлєа сєлє ам дє мєщєніт,
 Макар кє сєвєнїрє пімік нє мїаѣ рѣтєс,
 Шї 'н лєтєа скїтєвѣчєаєлє дє кїпєрї тѣ вѣд трєс!

Аїчї ачєлє гжндїрє акєтє о опрєск,
 Кєчї мїам ачєс ашїнтє дє кїпє'дї днцєрєск,
 Дє дєлчєа та зїмвїрє, чє 'н окї'дї о прївєам,
 Кє 'н дозѣ стєлє лїнє дє карє тѣ зїтєам!
 Дє ачєлє фѣгѣдзїнєчє чє сїнгєрѣ мїаї дєт,
 Кє орї шї кжнд дє тїнє, єл нє вєїѣ фї зїтєт;
 Дар нє шїѣ маї шї мїнтє атєчїчє єл днєл сєсє,
 Кєчєстє сжнт пімікє, нїчї зп тємєїѣ п'ам нєсє,
 Ш' акєтє ієтє 'н фєнтє, прївєдє с'аѣ плїніт,
 Дїн кєнтрє тєлє зїсє, шї єл ам пємєрїт.

Георгіє Ніколієнєл.

Мікє вїблїотєкє рємѣнєскє дн 23
 вєлєтє.

- 1 Волєт Омер
- 1 Алфїєрї
- 3 Lord Byron
- 2 Moliere
- 2 Victor Hugo
- 1 Goldoni
- 2 Cervantes
- 1 Рєгєлє шї Ерміона
- 1 Флорїан
- 1 Коцєвѣ
- 1 Епїстєлар
- 4 Кєрїєр дє амвє-сєкєс
- 2 Істєрїєлє зпївєрєсєлє
- 1 Romani
- 1 Парєлєлїстє.

23 Ачєстєа вїнє лєгатє дїнпрєзїт
 кє алтє зєчє врєшєрє сє даѣ дн прєдє дє
 12 гєлвєнї.

(Дїн Кєрїєрєлє рєтє.)